

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE PODLASKIE

ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

Rok XLIII

Kwiecień 1974

Nr 4

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI

KURIA DIECEZJALNA — 08-100 SIEDLCE — ŚWIERCZEWSKIEGO 62

TELEFON 31 26

SPIS TREŚCI

DZIAŁ URZĘDOWY

STOLICA APOSTOLSKA

35. Papieskie Orędzie Wielkopostne	97
36. Deklaracja dotycząca katolickiej nauki o Kościele, celem jej obrony przed niektórymi dzisiejszymi błędami	99
37. Msza św. o Roku Świętym	110
38. Przepisy Świętej Kongregacji Kultu Bożego dotyczące ustanawiania Patronów	117
39. Przepisy Świętej Kongregacji Kultu Bożego dotyczące Koronacji obrazów Najświętszej Maryi Panny	120
40. Dekret Świętej Kongregacji Kultu Bożego dotyczący wymieniania imienia Biskupa w Modlitwie eucharystycznej	121

EPISKOPAT POLSKI

41. Apel Episkopatu do modlitwy o oddanie świata Maryi Matce Kościoła	123
42. Wytyczne Konferencji Episkopatu Polski w sprawie wyjazdów Księży za granicę	127

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Z ŻYCIA DIECEZJI

43. Sprawozdanie z działalności Sądu Biskupiego w Siedlcach za 1973 rok do dnia 15. II. br.	128

Wydawca: Kuria Diecezjalna Siedlecka. Siedlce, ul. Świerczewskiego 62
Redaktor: Ks. Stanisław Olechowski.

Drukarnia Loretańska. 03-716 Warszawa, ul. Józefa Sierakowskiego 6
Zam. 109/74. Nakład 800+50. W-42. Cena zł 10.—

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE PODLASKIE

ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

Rok XLIII

Kwiecień 1974

Nr 4

DZIAŁ URZĘDOWY

STOLICA APOSTOLSKA

35

PAPIESKIE ORODZIE WIELKOPOSTNE

na 3 marca 1974 rok

Umiłowani Synowie i Córki,

Upłynęło już około dziesięciu miesięcy od czasu ogłoszenia Roku Świętego. „Odnowienie“ i „pojednanie“ są głównymi motywami tej uroczystości: one są właśnie Naszymi nadziejami, pokładanymi w Jubileuszu; ale — jak zaznaczyliśmy — nie będą one miały pożądanej skuteczności, jeżeli nie nastąpi w nas „zerwanie z grzechem“ (p. Alokucja z dnia 9. V. 1973).

Oto już nadszedł Wielki Post — stosowny czas dla naszego odnowienia się w Chrystusie, pojednania się z Bogiem i naszymi braćmi. Wielki Post w rzeczywistości to łączenie się nasze z Męką i Zmartwychwstaniem Chrystusa Pana, poprzez zerwanie z grzechem, z niesprawiedliwością i z innymi przejawami egoizmu.

Pragniemy tedy dzisiaj położyć nacisk na sprawę „zerwania z grzechem“, czego wymaga duch Wielkiego Postu: zerwanie ze zbytnim przywiązaniem do dóbr materialnych, czy będą one liczne, jak w wypadku bogatego Zacheusza (p. Łk 19, 8), czy małe, jak w wypadku biednej wdowy, chwalonej przez Chrystusa (p. Mk 12, 43).

Wymowne są słowa św. Bazylego, wypowiedziane kiedyś do bogatych: „Chleb, który macie w nadmiarze, jest chlebem zgłodniałych: szata wisząca w waszej szafie, jest ubraniem dla tych, którzy są nago: obuwie, którego wy nie nosicie, jest obuwem ubogich: pie-

niądze, które wy trzymacie w ukryciu, są pieniędzmi ubogich: uczynki miłości, których wy nie wykonujecie, są także niesprawiedliwością, którą wy wyrządzacie“ (Homilia VI na Ewang. Łk 18, P. G. XXXI, Kol. 275).

Takie słowa zastanawiają nas, w okresie kiedy nienawiść i konflikty powstają z powodu niesprawiedliwości tych, którzy gromadzą bogactwa, podczas gdy drudzy nic nie posiadają; tych, którzy troszczą się więcej o swoje jutro, niż o dzisiaj swych braci: tych, którzy albo z powodu nieświadomości albo egoizmu, nie chcą wyzbyć się rzeczy zbytecznych, na korzyść tych, którzy nie posiadają rzeczy niezbędnie koniecznych (Enc. Mater et Magistra).

A jakże nie wspomnieć na tym miejscu o odnowie i pojednaniu, których oczekuje i które zapewnia pełnia jedynej Uczty Eucharystycznej? Kiedy bowiem łączymy się z Ciałem Chrystusa, musimy szczerze pragnąć, aby nikt z nas nie był pozbawiony rzeczy koniecznych, nawet kosztem swego osobistego wyrzeczenia, gdyż w przeciwnym razie będziemy zniewagą dla Kościoła, Ciała Mistycznego, Chrystusa, którego jesteśmy członkami. Św. Paweł w swoich napominaniach, skierowanych do Koryntian, ostrzega przed niebezpieczeństwem naganego zachowania się pod tym względem (1 Kor 11, 17 nn).

Zgrzeszylibyśmy przeciwko tej jedności umysłów i serc, jeżelibyśmy dzisiaj odmówili milionom braci koniecznej pomocy do ich ludzkiego rozwoju.

W czasie Wielkiego Postu Kościół i jego instytucje charytatywne coraz więcej zachęcają chrześcijan do wspierania tego wielkiego przedsięwzięcia. Ogłaszać Jubileusz oznacza przepowiadać to wewnętrzne i radosne wyrzeczenie się samego siebie, które nas jednoczy z prawdą o sobie samym i o rodzinie ludzkiej, tak jak pragnie tego Bóg. W taki to sposób obecny Wielki Post może nam dać także w tym życiu, oprócz zapewnienia nagrody niebieskiej, stokrotną nagrodę, przyrzeczoną przez Chrystusa tym, którzy wspaniałomyślnie rozdają swoje dobra.

Umiejętnie wsłuchujemy się w podwójne echo tego Naszego Orędzia, echo głosu Chrystusa, który mówi i zachęca, oraz echo jęków ludzkości, która płacze i błaga o pomoc.

My wszyscy — Biskupi i kapłani, zakonnicy i świeccy, młodzi i starzy, pojedynczo czy jako członkowie stowarzyszeń, jesteśmy zobowiązani do zabrania się do tego dzieła, dzielenia się w miłości, ponieważ to jest jednym z nakazów Pańskich.

Każdemu z Was udzielamy naszego Apostolskiego Błogosławieństwa: w Imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego. Amen.

Paweł VI, Papież

ŚWIĘTA KONGREGACJA
DOKTRYNY WIARY

DEKLARACJA DOTYCZĄCA KATOLICKIEJ NAUKI O KOŚCIELE,
CELEM JEJ OBRONY PRZED NIEKTÓRYMI DZISIEJSZYMI
BŁĘDAMI*

Tajemnica Kościoła, ukazana w nowym świetle przez Sobór Watykański II, jest ciągle przedmiotem dalszych rozważań w licznych publikacjach teologicznych. Wiele z nich przyczyniło się na pewno do lepszego zrozumienia tej tajemnicy, niektóre jednak zaciemniły katolicką naukę przez niejasne lub wprost błędne sformułowanie, dochodzące nawet niekiedy do sprzeczności z podstawowymi prawdami wiary katolickiej.

Wobec zaistnienia więc potrzeby, biskupi wielu krajów, zgodnie ze swym obowiązkiem „zachowania depozytu wiary nieskażonym i nie-naruszonym“ oraz zgodnie z zadaniem „nieustannego głoszenia Ewangelii“¹, bronili powierzonych sobie wiernych przed niebezpieczeństwem pobłądzenia, wydając pokrewne co do treści deklaracje. Ponadto drugie Zgromadzenie Generalne Synodu Biskupów, zajmując się kapłaństwem służebnym, wyłożyło niektóre ważne punkty nauki, dotyczące ustroju Kościoła.

Także Święta Kongregacja Doktryny Wiary, której obowiązkiem jest „strzec nauki wiary i obyczajów w całym katolickim świecie“², idąc w ślady obydwóch Soborów Watykańskich, pragnie zebrać i wyjaśnić niektóre prawdy dotyczące tajemnicy Kościoła, dzisiaj zaprzeczane lub zagrożone.

1. JEDYNY KOŚCIÓŁ CHRYSTUSA

Jedyny jest Kościół, który nasz Zbawiciel po swoim zmartwychwstaniu powierzył pasterskiej trosce Piotra (por. J 21, 17), zlecając jemu i pozostałym Apostołom, aby go rozszerzali i nim kierowali (por. Mt 28, 18 nn) i który uczynił On na zawsze „filarem i podporą prawdy“ (por. 1 Tm 3, 15). Ten to Kościół Chrystusa „ustano-

* 140 Konferencja Plenarna Episkopatu Polski postanowieniem z dnia 24. I. 1974 r. zezwala na rozprowadzenie i drukowanie niniejszego tekstu w przekładzie Krakowskiego Ośrodka Dokumentacji Soborowej. 18. II. 1974. N. 434/74/P. † *Stefan Kard. Wyszyński*, Prymas Polski.

¹ Paweł VI, Adhortacja apostolska *Quinque iam anni*, AAS 63 (1971), s. 99.

² Paweł VI, Konstytucja apostolska *Regimini Ecclesiae universae*, AAS 59 (1967), s. 897.

wiony i zorganizowany na tym świecie jako społeczność, istnieje w Kościele katolickim rządzonym przez Następcę Piotra oraz Biskupów pozostających we wspólnocie z nim³. Powyższe oświadczenie Soboru Watykańskiego II objaśniają słowa tegoż Soboru, że „tylko przez katolicki Kościół Chrystusowy, stanowiący powszechną pomoc do zbawienia, można osiągnąć pełnię zbawczych środków⁴, oraz że ten sam Kościół katolicki „został ubogacony wszelką prawdą objawioną przez Boga i wszelkimi środkami łaski⁵, którymi Chrystus zechciał wyposażyć swoją społeczność mesjańską. Co nie przeszkadza, że ten sam Kościół w swojej ziemskiej wędrówce „mając w swym łonie grzeszników jest równocześnie świętym i ciągle potrzebującym oczyszczenia⁶ i że „poza jego organizmem“, mianowicie w kościołach, czy wspólnotach kościelnych, złączonych z Kościołem katolickim niedoskonałą jednością, „znajdują się liczne elementy uświęcenia i prawdy, które jako dary właściwe Kościołowi Chrystusa, nakłaniają do jedności katolickiej⁷.”

Stąd też „katolicy powinni z radością uznać i docenić dobra prawdziwie chrześcijańskie pochodzące ze wspólnej ojcowizny, a znajdujące się u braci od nas odłączonych⁸ i starać się gorliwie przez wspólny wysiłek oczyszczenia i odnowienia o przywrócenie jedności wszystkich chrześcijan⁹, aby spełniła się wola Chrystusa, i aby podział wśród chrześcijan przestał szkodzić głoszeniu Ewangelii na świecie¹⁰. Ci sami katolicy winni jednak wyznawać, że z daru miłosierdzia Bożego należą do tego Kościoła, który złożył Chrystus i który jest kierowany przez następców Piotra oraz pozostałych Apostołów; u nich to trwa nieskażona i żywa, pierwotna instytucja oraz nauka społeczności apostołskiej, wieczyste dziedzictwo prawdy i świętości tego Kościoła¹¹. Dlatego nie wolno wiernym wyobrażać sobie Kościoła Chrystusowego jako pewnej sumy Kościołów i wspólnot kościelnych, podzielonej wprawdzie, lecz jeszcze jakoś jednej; nie mogą oni też utrzymywać, że Kościół Chrystusa nigdzie już dzisiaj naprawdę nie istnieje, lecz ma być tylko uważany za cel, który winien być odszukiwany przez wszystkie Kościoły i wspólnoty.

³ Sobór Watykański II, Konstytucja *Lumen gentium*, n. 8.

⁴ Sobór Watykański II, Dekret *Unitatis redintegratio*, n. 3.

⁵ *Tamże*, n. 4.

⁶ Sobór Watykański II, Konstytucja *Lumen gentium*, n. 8.

⁷ *Tamże*.

⁸ Sobór Watykański II, Dekret *Unitatis redintegratio*, n. 4.

⁹ Por. *tamże*, nn. 6—8.

¹⁰ Por. Paweł VI, Encyklika *Ecclesiam suam*, AAS 56 (1964), s. 629.

¹¹ Por. *tamże* n. 1.

2. NIEOMYLNÓŚĆ CAŁEGO KOŚCIOŁA

„Bóg postanowił najlaskawiej, aby to, co objawił dla zbawienia wszystkich narodów, pozostało na zawsze zachowane w całości”¹². Dlatego powierzył Kościołowi skarbiec słowa Bożego, w którego zachowaniu, zgłębianiu i stosowaniu w życiu współdziałają Pasterze i lud święty¹³.

Sam więc Bóg ze wszech miar nieomylny raczył swój nowy Lud, którym jest Kościół, obdarzyć pewnym udziałem w nieomylności ograniczonej do spraw wiary i obyczajów i rzeczywistniejszą się wówczas, gdy cały ten Lud bez wątpliwości uznaje jakiś punkt z zakresu tych spraw; przy czym ta nieomylność zawsze jest zależna od mądrej opatrności i namaszczenia łaski Ducha Świętego, który prowadzi Kościół do całej prawdy aż do chwalebego przyjścia jego Pana¹⁴. O tej nieomylności Ludu Bożego Sobór Watykański II oświadcza: „Ogół wiernych, mających namaszczenie od Ducha Świętego (por. 1 J 2, 20 i 27), nie może zbłądzić w wierze i tę swoją szczególną właściwość okazuje przez nadprzyrodzony zmysł wiary całego Ludu, gdy «poczynając od biskupów aż do ostatniego z wiernych świeckich» (Św. Augustyn, *De praed. Sanct.*, 14, 27) ujawnia swą powszechną zgodność w sprawach wiary i obyczajów”¹⁵.

Duch Święty zaś oświeca Lud Boży i wspiera go swą pomocą, jako Ciało Chrystusa zjednoczone hierarchiczną wspólnotą. Wskazuje na to Sobór Watykański II, dodając do słów wyżej przytoczonych: „Albowiem dzięki owemu zmysłowi wiary, wzbudzanemu i podtrzymanemu przez Ducha prawdy, Lud Boży pod przewodnictwem świętego Urzędu Nauczycielskiego — którego wiernie słuchając, już nie ludzkie, lecz prawdziwie Boże przyjmuje słowo (por. 1 Tes 2, 13) — niezachwianie trwa przy wierze raz podanej świętym (por. Jud 3), wnika w nią głębiej z pomocą słusznego osądu i w sposób pełniejszy stosuje ją w życiu”¹⁶.

Wierni, uczestnicząc na swój sposób w prorockiej funkcji Chrystusa¹⁷, przyczyniają się na pewno wielorako do wzrostu zrozumienia wiary w Kościele. „Wzrasta bowiem — mówi Sobór Watykański II — zrozumienie tak rzeczy, jak słów przekazanych, zarówno dzięki kontemplacji i dociekaniu wiernych, którzy je rozważają w sercu swoim (por. Łk 2, 19 i 51), jak dzięki głębokiemu doświadczalnemu pojmowaniu spraw duchowych, a również dzięki nauczaniu tych, którzy wraz z sukcesją biskupią otrzymali niezawodny charyzmat praw-

¹² Sobór Watykański II, Konstytucja *Dei Verbum*, n. 7.

¹³ Por. *tamże*, n. 10.

¹⁴ Por. *tamże*, n. 8.

¹⁵ Sobór Watykański II, Konstytucja *Lumen gentium*, n. 12.

¹⁶ *Tamże*.

¹⁷ Por. *tamże*, n. 35.

dy“¹⁸. Także papież Paweł VI zauważa, że Pasterze Kościoła wyopiadają swoje „świadcstwo oparte i osadzone w świętej Tradycji oraz w Księgach świętych, i żywione życiem całego Ludu Bożego“¹⁹.

Lecz sami tylko ci Pasterze, następcy Piotra i pozostałych Apostołów, mają z Bożego ustanowienia nauczać wiernych autentycznie, tj. powagą Chrystusa, w której w różny sposób uczestniczą; nie wystarczy też, by wierni słuchali ich jako znawców katolickiej nauki, ale trzeba, by Pasterzom nauczającym w imieniu Chrystusa byli posłuszni stosownie do miary autorytetu, który oni posiadają i którym zamierzają się posługiwać²⁰. Dlatego Sobór Watykański II, idąc w ślady Soboru Watykańskiego I, uczył że Chrystus w Piotrze ustanowił „trwałą i widzialną zasadę i fundament jedności wiary i wspólnoty“²¹; a papież Paweł VI stwierdził: „Urząd Nauczycielski biskupów jest dla wierzących znakiem i drogą, poprzez którą przyjmują i poznają słowo Boże“²². Chociaż więc Święty Urząd Nauczycielski czerpie owoce z rozważań, doświadczeń życia i dociekań wiernych, funkcja jego nie sprowadza się do potwierdzenia wyrażonego już przez nich zgodnego sądu, ale raczej może on, tłumacząc i wyjaśniając słowo Boże pisane lub przekazane Tradycją, zgodny ten sąd uprzedzać i jego się domagać²³. Sam wreszcie Lud Boży, by nie utracić wspólnoty jednej wiary w jednym ciele Pana swojego (por. Ef 4, 4 i 5), potrzebuje interwencji i pomocy Urzędu Nauczycielskiego, zwłaszcza wtedy, gdy w jego łonie powstają i wzmagają się spory dotyczące nauki, w którą trzeba wierzyć lub którą należy zachowywać.

3. NIEOMYLNÓŚĆ URZĘDU NAUCZYCIELSKIEGO KOŚCIOŁA

Jezus Chrystus zaś chciał, aby Urząd Nauczycielski Pasterzy, którym powierzył zadanie głoszenia Ewangelii całemu swojemu Ludowi i całej rodzinie ludzkiej, był wyposażony w odpowiedni charyzmat nieomylności w zakresie spraw wiary i obyczajów. Ponieważ ten charyzmat nie pochodzi z nowych objawień udzielonych Następcy Piotra i Kolegium Biskupów²⁴, nie zwalnia ich on od obowiązku ba-

¹⁸ Sobór Watykański II, Konstytucja *Dei Verbum*, n. 8.

¹⁹ Paweł VI, Adhortacja apostolska *Quinque iam anni*, AAS 63 (1971), s. 99.

²⁰ Sobór Watykański II, Konstytucja *Lumen gentium*, n. 25.

²¹ *Tamże*, n. 18. Por. Sobór Watykański I, Konstytucja *Pastor aeternus*, Prolog (Denz.-Schön. 3051).

²² Paweł VI, Adhortacja apostolska *Quinque iam anni*, AAS 63 (1971), s. 100.

²³ Por. Sobór Watykański I, Konstytucja *Pastor aeternus*, r. 4 (Denz.-Schön. 3069, 3074). Por. także Dekret Św. Officjum *Lamentabili*, n. 6 AAS 40, (1907), s. 471.

²⁴ Sobór Watykański I, Konstytucja *Pastor aeternus*, r. 4 (Denz.-Schön. 3070). Por. Sobór Watykański II, Konstytucja *Lumen gentium*, n. 25; Konstytucja *Dei Verbum*, n. 4.

dania przy pomocy odpowiednich środków skarbcza Bożego Objawienia, zawartego w Piśmie świętym, które w sposób nieskażony naucza prawdy, spisanej z woli Bożej dla naszego zbawienia²⁵, oraz w żywej Tradycji apostołskiej²⁶. W wykonywaniu zaś swojego zadania doznają Pasterze Kościoła asystencji Ducha Świętego, która osiąga swój szczyt wówczas, gdy nauczają oni Lud Boży w taki sposób, iż na mocy obietnic danych przez Chrystusa Piotrowi i pozostałym Apostołom, przekazują naukę absolutnie wolną od błędu.

Dokonuje się to, gdy Biskupi rozproszeni po świecie, lecz nauczający we wspólnocie z Następcą Piotra, zgodnie uznają jakieś twierdzenie za definitywnie obowiązujące²⁷. Jeszcze wyraźniej okazuje się to, gdy Biskupi przez akt kolegialny — jak na Soborach Powszechnych — razem ze swą widzialną Głową określają obowiązującą naukę²⁸, oraz gdy Biskup Rzymski „przemawia ex cathedra, to jest, gdy pełniąc urząd Pasterza i Nauczyciela wszystkich chrześcijan, swoją najwyższą powagą apostołską określa naukę dotyczącą wiary i obyczajów, jako obowiązującą cały Kościół“²⁹.

Według nauki katolickiej nieomyślność Urzędu Nauczycielskiego Kościoła rozciąga się nie tylko na depozyt wiary, lecz również na to wszystko, bez czego ten depozyt nie może być należycie strzeżony i wyjaśniany³⁰. To zaś, że nieomyślność rozciąga się na depozyt wiary jest prawdą uznawaną przez Kościół od początku za objawioną w obietnicach Chrystusa. W oparciu o tę prawdę Sobór Watykański I tak zdefiniował przedmiot wiary katolickiej: „Wiarą boską i katolicką należy wierzyć w to wszystko, co zawiera się w słowie Bożym spisanym lub przekazanym Tradycją i co przez Kościół podawane jest do wierzenia, jako przez Boga objawione, czy to w uroczystym orzeczeniu, czy to przez zwyczajne i powszechne nauczanie“³¹. Te więc przedmioty wiary katolickiej — noszące nazwę dogmatów — są i były zawsze konieczną i niezmienną normą jak dla wiary, tak również i dla wiedzy teologicznej.

4. NIE NALEŻY POMNIEJSZAĆ DARU NIEOMYŚLNOŚCI KOŚCIOŁA

Z tego, co zostało powiedziane o zasięgu i warunkach nieomyślności Ludu Bożego i Urzędu Nauczycielskiego Kościoła wynika, że nie

²⁵ Por. Sobór Watykański II, Konstytucja *Dei Verbum*, n. 11.

²⁶ Por. *tamże*, n. 9.

²⁷ Por. Sobór Watykański II, Konstytucja *Lumen gentium*, n. 25.

²⁸ Por. *tamże*, n. 25 i 22.

²⁹ Sobór Watykański I, Konstytucja *Pastor aeternus*, r. 4 (Denz.-Schön. 3074).

³⁰ Por. Sobór Watykański II, Konstytucja *Lumen gentium*, n. 25.

³¹ Sobór Watykański I, Konstytucja *Dei Filius*, r. 3 (Denz.-Schön. 3011).
Por. CIC, kan. 1323 § 1 i 1325 § 2.

godzi się wiernym uznawać, iż Kościół tylko zasadniczo — jak utrzymują niektórzy — trwa w prawdzie, co dałoby się pogodzić z błędami znajdującymi się tu i ówdzie w orzeczeniach podawanych przez Urząd Nauczycielski jako definitywnie obowiązujące albo też w niepodlegającej wątpliwości zgodzie Ludu Bożego co do spraw wiary i obyczajów.

Zapewne, prawdą jest, że przez zbawczą wiarę ludzie zwracają się do Boga³², który objawia się w Jezusie Chrystusie, Synu swoim; błędnie jednak wnosiliby stąd ktoś, że można lekceważyć, albo nawet odrzucać dogmaty Kościoła wyrażające inne tajemnice. Przeciwnie, zwrot ku Bogu, jaki ma się dokonać przez wiarę, jest pewnego rodzaju posłuszeństwem (por. Rz 16, 26), które winno być dostosowane do natury Bożego Objawienia i jego wymogów. To zaś Objawienie ukazuje w całym porządku zbawienia i uczy stosować w obyczajach chrześcijańskich tajemnicę Boga, który Syna swego posłał na świat (por. 1 J 4, 14); prócz tego domaga się ono, abyśmy, okazując Bogu objawiającemu pełną uległość rozumu i woli³³, tak przyjmowali dobrą nowinę o zbawieniu, jak jej nieomylnie nauczają Pasterze Kościoła. Wierni zatem wówczas w należyty sposób zwracają się przez wiarę do Boga objawiającego się w Chrystusie, gdy przyjmują w całości katolicką naukę wiary.

Istnieje oczywiście porządek i jakby hierarchia dogmatów Kościoła gdyż ich związek z fundamentem wiary bywa rozmaity³⁴. Hierarchia zaś ta oznacza, że pewne dogmaty wspierają się na innych jako bardziej zasadniczych i przez nie są naświetlane. We wszystkie jednak dogmaty, jako że są objawione, należy wierzyć tą samą wiarą boską³⁵.

5. NIE NALEŻY FAŁSZOWAĆ POJĘCIA NIEOMYLNOCI KOŚCIOŁA

Przekazywanie Objawienia Bożego przez Kościół napotyka na różnego rodzaju trudności. Pochodzą one stąd, że niedostępne tajemnice Boże „ze swej natury tak przewyższają rozum ludzki, iż nawet przekazane objawieniem i przyjęte przez wiarę pozostają okryte zasłoną

³² Por. Sobór Trydencki, sesja 6, Dekret *De iustificatione*, r. 6 (Denz.-Schön. 1526). Por. także Sobór Watykański II, Konstytucja *Dei Verbum*, n. 5.

³³ Por. Sobór Watykański I, Konstytucja *Dei Filius*, r. 3 (Denz.-Schön. 3008); por. także Sobór Watykański II, Konstytucja *Dei Verbum*, n. 5.

³⁴ Por. Sobór Watykański II, Dekret *Unitatis redintegratio*, n. 11.

³⁵ *Reflexions et suggestions concernant le dialogue oecumenique*, IV, 4 b (Biuletyn Informacji Sekretariatu Jedności Chrześcijan, n. 12) 1970, IV, s. 7 n.

teżże wiary i jakby ciemnością otoczone³⁶; pochodzą one także z historycznego uwarunkowania w wyrażaniu Objawienia.

Co tyczy się tego historycznego uwarunkowania, należy najpierw zauważyć, że sens zawarty w wypowiedziach wiary zależy częściowo od właściwości znaczeniowych języka używanego w pewnej epoce i w pewnych okolicznościach. Poza tym zdarza się niekiedy, że jakaś prawda dogmatyczna najpierw bywa wyrażona w sposób niepełny, jednakże nie fałszywy, a potem rozważana w szerszym kontekście wiary albo ludzkiej wiedzy zostaje wyrażona w sposób pełniejszy i doskonalszy. Następnie, Kościół przez swoje nowe wypowiedzi pragnie potwierdzić lub wyjaśnić to, co w Piśmie świętym albo w dawniejszych wypowiedziach Tradycji już w jakiś sposób się zawiera, ale równocześnie zwykł także mieć na uwadze rozwiązanie pewnych kwestii i usunięcie błędów. Z wszystkiego tego trzeba zdawać sobie sprawę, w celu należytego tłumaczenia tych wypowiedzi. Wreszcie, chociaż prawdy, których Kościół przez swoje formuły dogmatyczne rzeczywiście chce nauczać, różnią się od zmiennych pojęć jakiejś epoki i bez nich dadzą się wyrazić, to jednak niekiedy może się zdarzyć, że także Święty Urząd Nauczycielski podaje owe prawdy słowami, które noszą na sobie ślady takich pojęć.

Zważywszy na to, należy stwierdzić, że formuły dogmatyczne Urzędu Nauczycielskiego Kościoła od początku we właściwy sposób przekazywały prawdę objawioną i, pozostając niezmienione, będą ją zawsze przekazywać tym, co je prawidłowo interpretują³⁷. Nie wynika stąd jednak, że poszczególne formuły były do tego celu równie odpowiednie lub że takimi pozostaną. Z tej przyczyny teologowie starają się dokładnie określić intencję nauczania w różnych formułach rzeczywiście zawartą i przez tę swoją pracę bardzo wydatnie wspomagają żywy Urząd Nauczycielski, któremu podlegają. Ponadto z tej samej przyczyny zdarza się, że dawne formuły dogmatyczne i inne, im pokrewne, pozostają żywe i owocne w zwyczajnej praktyce Kościoła, z tym jednak, że dołącza się do nich odpowiednio nowe wykładnie i wypowiedzi, które strzegą i wyjaśniają ich właściwe znaczenie. Czasem też zdarzało się, że niektóre z tych formuł w zwyczajnym użyciu Kościoła ustąpiły miejsca nowym sposobom wyrażania się, podanym lub zatwierdzonym przez Święty Urząd Nauczycielski, a wydatniającym jaśniej lub pełniej ten sam sens.

Sam zaś sens formuł dogmatycznych pozostaje w Kościele zawsze prawdziwy i stale ten sam, także wówczas, gdy bywa dokładniej wy-

³⁶ Sobór Watykański I, Konstytucja *Dei Filius*, r. 4 (Denz.-Schön. 3016).

³⁷ Por. Pius IX, *Breve Eximiam tuam* (Denz.-Schön. 2831), Paweł VI, Encyklika *Mysterium Fidei*, AAS 57 (1965), s. 757 n.; *L'Oriente cristiano nella luce di immortali Concili*, Insegamenti di Paolo VI, 5, s. 412 n.

jaśniani i pełniej rozumiani. Wierni zatem powinni odrzucić pogląd, wedle którego: — po pierwsze, formuły dogmatyczne (albo niektóre ich rodzaje) nie mogłyby rzekomo w sposób określony wyrazić prawdy, lecz jedynie zmienne jej przybliżenia, wypaczające ją lub przekształcające w pewien sposób; a następnie, formuły te miałyby w nieokreślony tylko sposób oznaczać prawdę, której ciągle należy szukać przy pomocy wspomnianych przybliżeń. Ci, którzy taki pogląd przyjmują, nie są wolni od relatywizmu dogmatycznego i fałszują pojęcie nieomyłności Kościoła, odnoszące się do nauczania prawdy, w sposób określony i do takiego wyznawania jej.

Tego rodzaju pogląd jest na pewno niezgodny z deklaracjami I Soboru Watykańskiego, który, chociaż świadomy postępu Kościoła w poznawaniu prawdy objawionej³⁸, nauczał jednak: „Należy zawsze trzymać się takiego znaczenia (sensu) świętych dogmatów, jakie raz określiła święta matka Kościół, i nigdy nie wolno od tego znaczenia odstępować pod pozorem i mianem głębszego pojmowania“³⁹; tenże Sobór potępił pogląd, wedle którego byłoby możliwe, „aby dogmatom przedłożonym przez Kościół trzeba było niekiedy, według postępu wiedzy, dać inne znaczenie niż to, w jakim je rozumiał i rozumie Kościół“⁴⁰. Według tych tekstów Soboru nie ma wątpliwości, że sens dogmatów przedłożony przez Kościół jest określony i niezmienny.

Sprzeciwia się też wspomniany pogląd temu, co papież Jan XXIII powiedział o doktrynie chrześcijańskiej przy inauguracji Soboru Watykańskiego II: „Trzeba, by ta nauka pewna i niezmienna, której należy się wierne posłuszeństwo, była badana i przedstawiana w taki sposób, jakiego domagają się nasze czasy. Czym innym jest bowiem depozyt wiary, czyli prawdy zawarte w czcigodnej nauce, czym innym zaś sposób ich wyrażania, z zachowaniem jednak tego samego sensu i tej samej myśli“⁴¹. Skoro Następca Piotra mówi tu o nauce chrześcijańskiej pewnej i niezmiennej, o depozycie wiary, który utożsamia się z prawdami zawartymi w tej nauce, o zachowaniu wreszcie tych prawd w tym samym znaczeniu, jest oczywiste, iż uznaje on sens dogmatów za dostępny dla naszego rozpoznania, za prawdziwy i niezmienny. Nowość zaś, którą zaleca on zgodnie z potrzebą naszych czasów, dotyczy tylko sposobów badania, przedstawiania i ogłaszania tej nauki w jej stałym znaczeniu. W podobny sposób papież Paweł VI, zwracając się do Pasterzy Kościoła, oświadczył: „Teraz

³⁸ Sobór Watykański I, Konstytucja *Dei Filius*, r. 4 (Denz.-Schön. 3020).

³⁹ *Tamże*.

⁴⁰ *Tamże*, kan. 3 (Denz.-Schön. 3043).

⁴¹ Jan XXIII, Przemówienie na rozpoczęcie Soboru Watykańskiego II, AAS 54 (1962), s. 792. Por. Sobór Watykański II, Konstytucja duszpasterska *Gaudium et spes*, n. 62.

więc musimy podjąć zdecydowany wysiłek, żeby nauka wiary zachowała pełnię swego znaczenia i swojej ważności, a przy tym żeby sposób jej wyrażania trafiał do umysłów i serc tych, którym jest przekazywana“⁴².

6. KOŚCIÓŁ ZESPOLONY Z KAPŁAŃSTWEM CHRYSZTUSA

Chrystus Pan, Arcykapłan nowego i wiecznego Przymierza chciał lud, który nabył krwią swoją (por. Hbr 7, 20—22 i 26—28; 10, 14 i 21), zespolić ze swoim doskonałym kapłaństwem i na jego wzór lud ten ukształtować. Obdarzył więc swój Kościół uczestnictwem w swoim kapłaństwie przez powszechne kapłaństwo wiernych i przez kapłaństwo służebne, czyli hierarchiczne, które to dwa rodzaje, choć różnią się nie stopniem tylko, lecz istotą, są jednak sobie we wspólnocie Kościoła przyporządkowane⁴³.

Powszechne kapłaństwo wiernych, słusznie także zwane królewskim (por. 1 P 2, 9; Ap 1, 6; 5. 9n), gdyż przez nie wierni, jako członkowie ludu mesjańskiego, łącząc się ze swym niebiańskim Królem, jest udzielane przez sakrament chrztu. Mocą tego sakramentu wierni „wcieleni do Kościoła... przeznaczeni są do uczestnictwa w kulcie religii chrześcijańskiej“ przez niezniszczalne znamię, zwane charakterem, i „odrodzeni jako synowie Boży, zobowiązani są wyznawać przed ludźmi wiarę, którą otrzymali od Boga za pośrednictwem Kościoła“⁴⁴. Ci zatem, którzy zostali odrodzeni przez chrzest „na mocy swego królewskiego kapłaństwa współdziałają w ofiarowaniu Eucharystii i pełnią też to kapłaństwo przez przyjmowanie sakramentów, modlitwę i dziękczynienie, świadectwo życia świętobliwego, zaparcie się siebie i czynną miłość“⁴⁵.

Prócz tego Chrystus, Głowa swego ciała mistycznego, sługami swego kapłaństwa, przedstawiającymi Jego osobę w Kościele⁴⁶, ustanowił swoich Apostołów, a przez nich ich następców Biskupów, którzy podjęty przez siebie święty urząd posługiwania /prawnie przekazali, w stopniu podporządkowanym, także Prezbyterom⁴⁷. Tak powstała w Kościele sukcesja apostołska kapłaństwa służebnego ku chwale Boga i na posługę Jego Ludowi oraz całej rodzinie ludzkiej, dla zwrócenia jej ku Bogu.

⁴² Paweł VI, Adhortacja apostołska *Quinque iam anni*, AAS 63 (1971), s. 100 n.

⁴³ Sobór Watykański II, Konstytucja *Lumen gentium*, n. 10.

⁴⁴ *Tamże*, n. 11.

⁴⁵ *Tamże*, n. 10.

⁴⁶ Pius XI, Encyklika *Ad Catholici sacerdotii*, AAS 28 (1936), n. 10.

Por. Sobór Watykański II, Konstytucja *Lumen gentium*, n. 10 i Dekret *Presbyterorum ordinis*, n. 2.

⁴⁷ Sobór Watykański II, Konstytucja *Lumen gentium*, n. 28.

Przez to kapłaństwo Biskupi i Prezbiterzy „zostają w jakiś sposób wydzieleni w łonie Ludu Bożego, jednak nie w celu odłączenia się od niego lub od jakiegokolwiek człowieka, lecz by całkowicie poświęcili się dziełu, do którego powołuje ich Pan“⁴⁸, a mianowicie dziełu uświęcania, nauczania i kierowania, przy czym wykonywanie tego dzieła określa bliżej wspólnota hierarchiczna⁴⁹. W tym wielokształtnym dziele rolę zasady i fundamentu spełnia nieprzerwane głoszenie Ewangelii⁵⁰, podczas gdy szczytem i źródłem całego życia chrześcijańskiego jest ofiara Eucharystyczna⁵¹, którą kapłani przedstawiają osobę Chrystusa Głowy, w Jego i członków Jego ciała mistycznego imieniu składają Bogu Ojcu w Duchu Świętym⁵²; ofiara ta zostaje dopełniona przez świętą ucztę, podczas której wierni uczestniczą w jednym ciele Chrystusa, stają się wszyscy jednym ciałem (por. 1 Kor 10, 16a).

Kościół coraz to bardziej starał się zbadać naturę kapłaństwa służebnego, o którym wiadomo, że od czasów apostoelskich było nadawane w sposób ustalony, za pomocą świętego obrzędu (por. 1 Tm 4, 14; 2 Tm 1, 6). Dzięki asystencji Ducha Świętego, jaśniej z czasem zrozumiał Boże wskazanie, że obrzęd ten daje kapłanom nie tylko pomnożenie łaski do świętego sprawowania czynności kościelnych, lecz że wyciska on również niezniszczalne znamię Chrystusa, czyli charakter, aby przeznaczył ich, wyposażonych w odpowiednią władzę, wywodzącą się z najwyższej władzy Chrystusa, do wykonywania swoich zadań. Trwale zaś istnienie tego charakteru, którego naturę teologowie rozmaicie wyjaśniają, zostało podane przez Sobór Florencki⁵³ i potwierdzone przez Sobór Trydencki w dwóch dekretach⁵⁴. Niedawny zaś Sobór Watykański II nieraz o nim wspominał⁵⁵, a drugie Zgromadzenie Generalne Synodu Biskupów słusznie zaznaczyło, że istnienie charakteru kapłańskiego, trwającego przez całe życie, należy do nauki wiary⁵⁶. To trwałe istnienie charakteru kapłańskiego winno być uznane przez wiernych i należy brać je pod uwagę, by słusznie ocenić

⁴⁸ Sobór Watykański II, Dekret *Presbyterorum ordinis*, n. 4.

⁴⁹ Sobór Watykański II, Konstytucja *Lumen gentium*, n. 24, 27 n.

⁵⁰ Sobór Watykański II, Dekret *Presbyterorum ordinis*, n. 4.

⁵¹ Sobór Watykański II, Konstytucja *Lumen gentium*, n. 11. Por. także Sobór Trydencki, Sesja 22, Doctrina de Missae Sacrificio, rozdz. 1 i 2 (Denz.-Schön. 1739—1743).

⁵² Paweł VI, *Uroczyście Wyznanie Wiary*, n. 24, AAS 60 (1968), s. 442.

⁵³ Sobór Florencki, Bulla *Exsultate Deo* (Denz.-Schön. 1313).

⁵⁴ Sobór Trydencki, Dekret de Sacramentis, kan. 9 i Dekret de Sacramento ordinis, r. 4 i kan. 4 (Denz.-Schön. 1609, 1767, 1774).

⁵⁵ Sobór Watykański II, Konstytucja *Lumen gentium*, n. 21 i Dekret *Presbyterorum ordinis*, n. 2.

⁵⁶ Por. Dokumenty Synodu Biskupów: I. *De sacerdotio ministeriali*, pars prima, n. 5, AAS 63 (1971), s. 907.

naturę kapłańskiego urzędu posługiwania i właściwych sposobów jego pełnienia.

Idąc zaś za Świętą Tradycją i licznymi dokumentami Urzędu Nauczycielskiego, Sobór Watykański II tak uczy o władzy kapłaństwu służebnemu właściwej: „O ile każdy może udzielać chrztu tym, którzy wierzą, to jednak rzeczą kapłana jest dopełniać budowy Ciała przez ofiarę eucharystyczną”⁵⁷; oraz „Ażeby wierni zjednoczyli się w jedno ciało, w którym wszakże nie wszystkie członki spełniają te same czynności (por. Rz 12, 4), tenże Pan ustanowił niektórych z nich sługami, aby posiadali w społeczności wiernych świętą władzę kapłańską składania Ofiary i odpuszczania grzechów”⁵⁸. W podobny sposób drugie Zgromadzenie Generalne Synodu Biskupów słusznie stwierdziło, że jedynie kapłan może występować w osobie Chrystusa, przewodnicząc i sprawując ucztę ofiarną, w której Lud Boży jednoczy się z ofiarą Chrystusa⁵⁹. Pominąwszy obecnie kwestie dotyczące szafarzy poszczególnych sakramentów, wiadomo z świadectwa Świętej Tradycji i Świętego Urzędu Nauczycielskiego, że wierni, którzy nie przyjąwszy święceń kapłańskich ważyliby się podejmować samowolnie sprawowania Eucharystii, postępowaliby nie tylko w sposób absolutnie niedozwolony, ale także nieważnie. Jest oczywiste, że Pasterze Kościoła winni tępić nadużycia tego rodzaju, jeżeli gdzieś się zakradły.

Niniejsza Deklaracja nie miała na celu — i nie było to jej powinnością — wykazywać za pomocą dociekań dotyczących podstaw naszej wiary, że Objawienie Boże zostało powierzone Kościołowi, aby ten zachował je nieskażone w świecie. Przypomniała ona jednak ten dogmat, z którego wiara katolicka bierze początek, oraz inne prawdy należące do tajemnicy Kościoła, aby we współczesnym zamęciu umysłów było jasno wiadomo, jakiej wiary i nauki, wierni winni się trzymać.

⁵⁷ Sobór Watykański II, Konstytucja *Lumen gentium*, n. 17.

⁵⁸ Sobór Watykański II, Dekret *Presbyterorum ordinis*, n. 2.

Por. także:

1) Innocenty III, List *Eius exemplo* z Wyznaniem wiary przepisany dla Waldensów, Denz.-Schön. 794;

2) Sobór Laterański IV, Konstytucja 1, *De Fide catholica*, Denz.-Schön. 802, tekst przytoczony o sakramencie Ołtarza należy czytać wraz z następującym kontekstem o sakramencie chrztu;

3) Sobór Florencki Bulla *Exsultate Deo*, Denz.-Schön. 1321, przytoczony tekst o szafarzu Eucharystii należy zestawić z sąsiadującymi tekstami o szafarzach innych sakramentów;

4) Sobór Trydencki, Sesja 23, Dekret *de Sacramento ordinis*, r. 4, Denz.-Schön. 1747, 4496;

5) Pius XII, Encyklika *Mediator Dei*, AAS 39 (1947), s. 552—556, Denz.-Schön. 3849—3852.

⁵⁹ Dokumenty Synodu Biskupów: I. *De sacerdotio ministeriali*, pars prima, n. 4, AAS 63 (1971), s. 906.

Święta Kongregacja Doktryny Wiary cieszy się z tego, że teologowie z wielką gorliwością zgłębiają coraz bardziej tajemnicę Kościoła. Uznaje również, że w swojej pracy natrafiają oni niejednokrotnie na zagadnienia, które dadzą się wyjaśnić tylko przez wzajemnie uzupełniające się badania i przez różnego rodzaju próby i przypuszczenia. Jednakże słuszna wolność teologów winna się zawsze utrzymywać w granicach zakreślonych przez słowo Boże, takie, jakie wiernie przechowuje i wykląda Kościół, oraz jakiego naucza i które wyjaśnia żywy Urząd Nauczycielski Pasterzy, zwłaszcza zaś Pasterza całego Ludu Bożego⁶⁰.

Ta sama Święta Kongregacja powierza niniejszą Deklarację szczególnej trosce Biskupów i tych wszystkich, którzy z jakiegokolwiek względu uczestniczą w obowiązku strzeżenia dziedzictwa prawdy, powierzonego Kościołowi przez Chrystusa i Apostołów. Ona też z ufnością kieruje swoją Deklarację do wiernych, a zwłaszcza — ze względu na ich ważną rolę w Kościele — do kapłanów i teologów, aby wszyscy byli jednomyślni we wierze i szczerze czuli to samo, co Kościół.

Niniejszą Deklarację dotyczącą nauki katolickiej o Kościele, celem jej obrony przed niektórymi dzisiejszymi błędami, przyjął, potwierdził i nakazał ogłosić Papież Paweł VI, podczas audiencji udzielonej niżej podpisanemu Prefektowi Świętej Kongregacji Doktryny Wiary, dnia 11 maja 1973 roku.

Dan w Rzymie, w siedzibie Świętej Kongregacji Doktryny Wiary, dnia 24 czerwca, w uroczystość świętego Jana Chrzciciela, roku Pańskiego 1973.

Franciszek Kard. Seper, prefekt
† Hieronim Hamer
Arcybiskup tyt. Loreński, sekretarz

37

MSZA ŚWIĘTA O ROKU ŚWIĘTYM

Formularzem tej Mszy św. można się posłużyć, gdy mają miejsce jakieś specjalne obchody związane z Rokiem Świętym. W Mszach świętych bez ludu można wziąć ten formularz wówczas, gdy są dozwolone Msze wotywnne.

⁶⁰ Por. Synod Biskupów (1967), *Relatio Commissionis Synodalis constitutae ad examen ulterius peragendum circa opiniones periculosas et atheismum*, II, 4: De theologorum opera et responsabilitate, s. 11.

Antyfona na wejście

Ja jestem zbawieniem ludu, mówi Pan;
W jakiegokolwiek trudności będą mnie wzywać
wysłucham ich i będę ich Panem na wieki.

Ps 24: Do Ciebie Panie,
lub:

Ps 66: Niech się zmiłuje nad nami Bóg.

Intencje, które winny być włączone do aktu pokutnego:

Panie Jezu, który przyszedłeś na świat, aby pojednać ludzi z Bogiem
Ojcem: Zmiłuj się nad nami.

R. Zmiłuj się nad nami.

Chryste, sługo wierny, który stałeś się za nas grzechem, abyśmy
mogli stać się sprawiedliwością Bożą: Zmiłuj się nad nami.

R. Zmiłuj się nad nami.

Synu Boży, żyjący zawsze u Ojca w jedności Ducha Świętego, aby
się wstawiać za nas: Zmiłuj się nad nami.

R. Zmiłuj się nad nami.

Modlitwa

Boże łaskawości i pojednania, który dajesz ludziom niezwykle dni
zbawienia, aby poznali Ciebie Stwórcę i Ojca wszystkich, wspieraj
nas łaskawie przez ten miły czas, abyśmy, przyjmując chętnie od Ciebie
słowo pokoju, wiernie Twej woli służyli dla odnowienia wszystkiego
w Chrystusie. Przez Pana naszego...

albo, zwłaszcza w okresie wielkanocnym:

Boże, dawco prawdziwej wolności, który ze wszystkich ludzi prag-
niesz ukształtować jeden lud wyzwolony z niewoli, i który dajesz swe-
mu Kościołowi rok łaski i błogosławieństwa, spraw, prosimy, aby
ciesząc się większą wolnością, sam coraz to bardziej ukazywał się
światu jako powszechny sakrament zbawienia i tajemnica miłości.
Przez Pana naszego...

Czytanie pierwsze
Szukajcie Pana.

Iz 55, 1—3c. 6—9.

Czytanie z Księgi proroka Izajasza

O, wszyscy spragnieni, przyjdźcie do wody, przyjdźcie, choć nie ma-
cie pieniędzy! Kupujcie i spożywajcie, (dalejże kupujcie) bez pienie-

dzy i bez płacenia za wino i mleko! Czemu wydajecie pieniądze na to, co nie jest chlebem? I waszą pracę na to, co nie nasyci? Słuchajcie Mnie, a jeść będziecie przysmaki i dusza wasza zakosztuje tłustych potraw. Nakłońcie wasze ucho i przyjdźcie do Mnie, posłuchajcie Mnie, a dusza wasza żyć będzie. Zawrę z Wami wieczyste przymierze. Szukajcie Pana, gdy się pozwala znaleźć, wzywajcie Go, dopóki jest blisko! Niechaj bezbożny porzuci swą drogę i człowiek nieprawy swoje knowania. Niech się nawróci do Pana, a ten się nad nim zmiłuje, i do Boga naszego, gdyż hojny jest w przebaczeniu. Bo myśli moje nie są myślami waszymi, ani wasze drogi moimi drogami — wyrocznia Pana. Bo jak niebiosa górują nad ziemią, tak drogi moje nad waszymi drogami i myśli moje nad myślami waszymi.

Oto słowo Boże.

Psalm responsoryjny

Ps 50, 3—4. 12—13. 14—15.

Refren: Stwórz, o mój Boże, we mnie serce czyste.

Zmiłuj się nade mną, Boże, w łaskowości swojej,
w ogromie swej litości zgładź moją nieprawość.

Obmyj mnie zupełnie z mojej winy
i oczyść mnie z grzechu mojego.

Refren: Stwórz, o mój Boże, we mnie serce czyste.

Stwórz, o Boże, we mnie serce czyste
i odnow we mnie moc ducha.

Nie odrzucaj mnie od swego oblicza
i nie odbieraj mi świętego ducha swego.

Refren: Stwórz, o mój Boże, we mnie serce czyste.

Przywróć mi radość z Twojego zbawienia
i wzmocnij mnie duchem ofiarnym.

Będę nieprawych nauczał dróg Twoich
i wrócą do Ciebie grzesznicy.

Refren: Stwórz, o mój Boże, we mnie serce czyste.

Czytanie drugie

2 Kor 5, 17—21; 6, 1—2.

Pojednajcie się z Bogiem.

Czytanie z Drugiego Listu św. Pawła Apostoła do Koryntian

Bracia:

Jeżeli więc ktoś pozostaje w Chrystusie, jest nowym stworzeniem. To, co dawne, minęło, a oto wszystko stało się nowe. Wszystko zaś to pochodzi od Boga, który pojednał nas z sobą przez Chrystusa i zle-

cił nam posługę jednania. Albowiem w Chrystusie Bóg jedną ze sobą świat, nie poczytując ludziom ich grzechów, nam zaś przekazując słowo jednania. Tak więc w imieniu Chrystusa spełniamy posłannictwo jakby Boga samego, który przez nas udziela napomnień. W imię Chrystusa prosimy: pojednajte się z Bogiem. On to dla nas grzechem uczynił Tego, który nie znał grzechu, abyśmy się stali w Nim sprawiedliwością Bożą. Współpracując zaś z Nim napominamy was, abyście nie przyjmowali na próżno łaski Bożej. Mówi bowiem (Pismo): „W czasie pomyślnym wysłuchałem ciebie w dniu zbawienia przyszedłem ci z pomocą“.

Oto słowo Boże.

Spiew przed Ewangelią

Aklamacja: Alleluja, alleluja.

albo:

Chwała Tobie, Królu wieków.

Błogosławieni pokój czyniący, ponieważ będą nazwani synami Bożymi.

Alleluja.

albo:

Chwała Tobie, Królu wieków.

Ewangelia

Lk 4, 16—21

Duch Pański nade mną, dlatego namaścił mnie.

✠ Słowa Ewangelii według świętego Łukasza.

Jezus przyszedł do Nazaretu, gdzie się wychował. W dzień szabatu udał się swoim zwyczajem do synagogi i powstał, aby czytać. Podano Mu księgę proroka Izajasza. Rozwinąwszy księgę natrafił na miejsce, gdzie było napisane: Duch Pański spoczywa na Mnie, ponieważ Mnie namaścił i posłał Mnie, abym ubogim niósł dobrą nowinę, więźniom głosił wolność, a niewidomym przejrzenie; abym uciśnionych odsyłał wolnych, abym obwoływał rok łaski od Pana. Zwinąwszy księgę oddał słudze i usiadł; a oczy wszystkich w synagodze były w Nim utkwione. Począł więc mówić do nich: „Dziś spełniły się te słowa Pisma, któreście słyszeli“.

Oto słowo Pańskie.

albo:

Ewangelia

Mt 5, 1—12a.

Cieszcie się i radujcie.

✠ Słowa Ewangelii według świętego Mateusza.

Jezus widząc tłumy, wyszedł na górę. A gdy usiadł, przystąpili do Niego Jego uczniowie. Wtedy otworzył swoje usta i nauczał ich tymi słowami:

Błogosławieni ubodzy w duchu, albowiem do nich należy królestwo niebieskie.

Błogosławieni, którzy się smucą, albowiem oni będą pocieszeni.

Błogosławieni cisi, albowiem oni na własność posiadą ziemię.

Błogosławieni, którzy łakną i pragną sprawiedliwości, albowiem oni będą nasyceni.

Błogosławieni miłośnierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią.

Błogosławieni czystego serca, albowiem oni Boga oglądać będą.

Błogosławieni, którzy wprowadzają pokój, albowiem oni będą nazywani synami Bożymi.

Błogosławieni, którzy cierpią prześladowanie dla sprawiedliwości, albowiem do nich należy królestwo niebieskie.

Błogosławieni jesteście, gdy (ludzie) wam urągają i prześladują was, i gdy z mego powodu mówią kłamliwie wszystko złe na was. Cieszcie się i radujcie, albowiem wasza nagroda wielka jest w niebie.

Oto słowo Pańskie.

(W zależności od okresu można wziąć inne czytania biblijne spośród tych, które umieszczone są poniżej).

Modlitwa nad darami ofiarnymi

Pomnij, Panie, że Twój Syn, który jest pokojem i pojednaniem naszym, grzech świata zniszczył swoją krwią, i przyjmując łaskawie dary Twego Kościoła, spraw, abyśmy obchodząc w radości łaskę tego roku, mogli rozciągnąć na wszystkich wolność Chrystusa. Który żyje...

Prefacja

Zaprawdę godne to i sprawiedliwe, słuszne i zbawienne, abyśmy zawsze i wszędzie Tobie składali dziękczynienie, Panie, Ojczy święty, wszechmogący wieczny Boże, przez Chrystusa, Pana naszego. Ponieważ Twym wiernym udzielasz łaskawie miłego czasu nawrócenia i przebaczenia, aby gorliwiej wykonując dzieła pokuty i pobożności, przez Ducha miłości, który jest nam dany, byli doprowadzeni do pełni łaski synów. Dlatego i my, Panie z Aniołami i wszystkimi Świętymi wychwalamy Cię, mówiąc z radością: Święty...

albo:

Prefacja z niedzieli w ciągu roku I

Na modlitwę Pańską

A teraz, synowie jednego Boga i Ojca, wszyscy razem, odmówmy modlitwę, której nauczył nas Chrystus Pan, prosząc o braterskie pojednanie: Ojcze nasz...

Antyfony na Komunię św.

Przyjdźcie do mnie wszyscy, którzy pracujecie i jesteście obciążeni,
a Ja was orzeźwię, mówi Pan.

albo:

Proście i otrzymacie, aby radość wasza była pełna, mówi Pan.

Ps 22: Pan mnie karmi

albo:

Ps 33: Będę błogosławił Panu w każdym czasie.

Modlitwa po Komunii św.

Panie, prosimy, niech sakrament Twego Syna, który spożyliśmy, powiększy nasze siły, abyśmy z tajemnicy jedności zaczerpnęli skutecznej miłości i stali się wszędzie pracownikami Twego pokoju. Przez Chrystusa Pana...

Uroczyste błogosławieństwo

1. Bóg, Ojciec miłosierdzia, który zjednął sobie was przez Chrystusa, niech zleje na was łaskawie swoje błogosławieństwo i umocni wasze serca w wierze, nadziei i miłości.

R. Amen.

2. Chrystus, za którym wiernie postępujecie, niech otworzy wasze serca na każdą miłość, abyście otrzymali łaskę Bożą w tym zbawionym czasie i sprawi, abyście byli światłem dla braci.

R. Amen.

3. Chrystus, nasze pojednanie, niech ułoży wasze dni i czyny w swoim pokoju, wasze umysły niech napelni swoją radością i doprowadzi was szczęśliwie do życia wiecznego.

R. Amen.

Niech was błogosławi wszechmogący Bóg Ojciec i Syn, i Duch Święty.

R. Amen.

ZAŁĄCZNIKI

1. CZYTANIA MSZALNE

I ZESTAW

Czytanie pierwsze: Iz 61, 1—3a.
Psalm responsoryjny: 89 (99), 2—3, 4—5, 27—29.
Czytanie drugie: Ef 6, 10—17.
Śpiew przed Ewangelią.
Ewangelia: Lk 4, 14—21.

II ZESTAW

Czytanie pierwsze: 1 Krl 8, 55—61.
Psalm responsoryjny: 112, 1—2, 3—4, 5—6.
Czytanie drugie: Ef 1, 3—7.
Śpiew przed Ewangelią.
Ewangelia: Mt 11, 25—30.

III ZESTAW

Czytanie pierwsze: Iz 55, 1—3 c, 6—9.
Psalm responsoryjny: 50, 3—4, 12—13, 14—15.
Czytanie drugie: 2 Kor 5, 17—21, 6, 1—2.
Śpiew przed Ewangelią.
Ewangelia: Mt 5, 1—12.

2. FORMUŁA BŁOGOSŁAWIENSTWA KOŃCOWEGO PODCZAS JUBILEUSZOWEGO NABOŻEŃSTWA

Biskup: Pan z wami
Wszyscy: I z Duchem Twoim

Biskup: Bóg, Ojciec Wszchemgący, który odrodził was z wody i Ducha Świętego i uczynił swoimi przybranymi dziećmi, niech was błogosławi i sprawi, abyście zawsze trwali w wyznaniu prawdziwej wiary.

Wszyscy: Amen.

Biskup: Jezus Chrystus, jedyny Syn Ojca przedwiecznego, który dokonał dzieła naszego odkupienia, niech was błogosławi i pozostanie w waszych domach, rodzinach, miejscach pracy i nauki jako jedyna Droga, Prawda i Życie.

Wszyscy: Amen.

Biskup: Duch Święty, który rozpałił ogień miłości w sercach uczniów, niech was błogosławi i umocni, abyście nie wstydzieli się wyznawać przed światem Chrystusa Ukrzyżowanego i z ofiarną miłością spełniali Jego przykazania.

Wszyscy: A m e n.

Biskup: Niech Was błogosławi Bóg Wszchemgający: ✠ Ojciec ✠ i Syn, i Duch Święty

Wszyscy: A m e n.

38

PRZEPISY ŚWIĘTEJ KONGREGACJI KULTU BOŻEGO DOTYCZĄCE USTANAWIANIA PATRONÓW

(Acta Apost. Sedis 31. V. 1973 N. LXV, str. 276)

1. W znaczeniu liturgicznym jako Patrona należy rozumieć: Najświętszą Maryję Pannę, Świętego lub Błogosławionego, który na mocy dawnej tradycji, albo na skutek należytego ustanowienia, czczony jest jako opiekun i orędownik u Boga.

2. Patron różni się od wezwania lub nazwy jakiegoś kościoła, zgromadzenia, czy społeczności, nawet gdy wezwanie w jakikolwiek sposób kojarzy się z Patronem.

3. Patronowie są następujący:

a) miejsca (mianowicie: narodu, kraju, diecezji, państwa, miasta, wsi i parafii);

b) społeczności zakonnych;

c) osób moralnych, sodalicji i instytucji, lub związków zarówno kościelnych jak i świeckich.

WYBÓR PATRONA

4. Na Patrona mogą być wybrani: Najświętsza Maryja Panna, pod jakimkolwiek tytułem przyjętym w liturgii, a także Apostołowie i Święci. Natomiast Błogosławieni nie mogą być obrani na Patronów bez specjalnego indultu Stolicy Apostolskiej.¹

Zawsze wykluczone są Osoby Boskie.²

5. Patron może być tylko jeden. Wolno natomiast wybrać na Patronów dwóch, albo więcej Świętych, gdy są oni razem wpisani do kalendarza liturgicznego na jeden dzień.

¹ Por. KPK, kan. 1278.

² Por. Św. Kongr. Kultu Bożego, Instr. „Calendaria particularia“, 24 czerwca 1970, n. 28, AAS 62 (1970), 651—663.

Jeżeli ze szczególnych powodów dodaje się drugiego Patrona, może on być tylko drugorzędnym. W przyszłości zgodnie z przepisem należy mieć tylko jednego Patrona.

6. Patronów miejsc powinni wybierać kapłani i wierni, czyli ci, którzy polecać się będą wstawiennictwu Patrona.

Patronów rodzin zakonnych, osób moralnych, stowarzyszeń, instytucji i związków wybierają ci, których to dotyczy, czyli członkowie wymienionych wspólnot.³

Wyboru dokonuje się bądź przez konsultacje, lub głosowanie, bądź też przez ustnie, lub pisemnie zgłoszone prośby.

POTWIERDZENIE WYBORU

7. Potwierdzenie wyboru Patrona należy do kompetentnej władzy kościelnej, to jest: Biskupa dla diecezji, Konferencji Biskupów dla prowincji kościelnej, kraju, lub narodu: do kapituły prowincjalnej dla prowincji zakonnej; do kapituły generalnej dla całej rodziny zakonnej. Sprawę potwierdzenia wyboru Patrona osób moralnych, społecznej, instytucji i związków istniejących w różnych częściach świata, należy przedłożyć Stolicy Apostolskiej.

ZATWIERDZENIE PATRONA

8. Zatwierdzenia wybranych i ustalonych Patronów dokonuje Św. Kongregacja Kultu Bożego.⁴

Celem uzyskania zatwierdzenia należy przesłać do tejże Kongregacji następujące dokumenty:

a) prośbę władzy lokalnej, kościelnej lub świeckiej, jeżeli za tym przemawiają zarówno okoliczności jak i możliwości;

b) akta i prośby wraz z podpisami, dotyczące wyboru i ukazujące ich przebieg, a także sprawozdanie, w którym są podane powody wybrania tego Patrona;

c) potwierdzenie przyjęcia wyboru Patrona przez kościelną władzę terytorialną.

9. Zatwierdzenia dokonuje się dekretem wymienionej Kongregacji, Patrona zaś większego terytorium Listem Apostolskim, wydanym w formie Breve.

10. Jeżeli gdzieś kult i nabożeństwo do Patrona ustanowionego, lub od niepamiętnych czasów przyjętego, z upływem lat wygasły, albo o samym Świętym nic pewnego nie można powiedzieć, wówczas, po dokładnym zbadaniu sprawy, wolno ustanowić nowego Patrona, z zachowaniem wyżej podanych przepisów.⁵

³ Por. Św. Kongr. Kultu Bożego, Instr. „Calendaria particularia“, n. 30.

⁴ Por. tamże, n. 30.

⁵ Por. tamże, n. 33.

OBCHÓD LITURGICZNY KU CZCI PATRONA

11. Obchód liturgiczny przysługuje wyłącznie Patronom prawnie ustanowionym, albo uznanym za takich od niepamiętnych czasów. Innym zaś, nazywanym Patronami w szerszym znaczeniu, oprócz zwykłych oznak czci, nie przysługuje żadne specjalne uprawnienie liturgiczne.⁶

12. Patrona miejsca, lub Patrona osoby moralnej, sodalicii, instytutu, lub związku, należy czcić w stopniu uroczystości (gradu sollemnitatis). Uroczystość ta cieszy się precedencją przed wszystkimi świętami (festa) Kalendarza powszechnego i partykularnego, a także przed niedzielami okresu Narodzenia Pańskiego i okresu zwykłego (per annum).

Obchód czci Patrona diecezji, prowincji, kraju, narodu, lub większego terytorium, oraz prowincji zakonnej odbywa się w stopniu święta (gradu festi).⁷ O ile przemawiają za tym racje duszpasterskie, np. gdy Patron ma wielkie zasługi w dziejach danego kraju lub cieszy się wielkim kultem u wiernych, wówczas święto Patrona można podnieść do stopnia uroczystości.⁸

Patrona miejsca lub większego terenu powinny czcić również zakony⁹ oraz ci, którzy używają własnego kalendarza.

13. Rodziny zakonne spośród Świętych mogą na mocy samego prawa obchodzić w stopniu uroczystości albo Patrona, albo Tytułu, albo Założyciela. Jednakże, gdy przemawiają za tym szczególne okoliczności, można poprosić, aby z wyżej wymienionych obchodzono dwie uroczystości.

14. Patronów drugorzędnych, dawniej ustanowionych, należy czcić w stopniu wspomnienia obowiązkowego (memoriae obligatoriae).¹⁰

15. Patronów, ustanowionych dawniej, ze względu na szczególne okoliczności historyczne, oraz obranych ze względu na nadzwyczajne wydarzenia, np. zarazy, wojny lub inne nieszczęścia, a także ze względu na specjalny kult, który obecnie całkowicie zanikł, w przyszłości nie należy już dalej czcić jako Patronów.¹¹

Z siedziby Świętej Kongregacji Kultu Bożego, dnia 19 marca 1973 r., w uroczystość św. Józefa, Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny.

Artur Kard. Tabera Prefekt
† A. Bugnini, Abp tyt. Dioklecjany
Sekretarz

⁶ Por. tamże, n. 29.

⁷ Por. Normae universales de anno liturgico et de Calendario, n. 59.

⁸ Por. Św. Kongr. Kultu Bożego, Instr. „Calendaria particularia“, n. 8.

⁹ Por. Normae universales de anno lit., n. 52c; Św. Kongreg. Kultu Bożego, Instr. „Calendaria particularia“, n. 16d.

¹⁰ Por. Św. Kongr. Kultu Bożego, Instr. „Calendaria particularia“, nn. 9, 12.

¹¹ Por. tamże, n. 32.

PRZEPISY ŚWIĘTEJ KONGREGACJI KULTU BOŻEGO
DOTYCZĄCE KORONACJI OBRAZÓW
NAJSWIĘTSZEJ MARYI PANNY

(Acta Apost. Sedis 31. V. 1973 N. LXV, str. 280)

Lud chrześcijański, kierując się synowską pobożnością, często w ciągu dziejów usilnie zwracał się z prośbą i otrzymywał pozwolenie na koronowanie niektórych obrazów Najświętszej Maryi Panny. Albowiem „Maryja, dzięki łasce Bożej wywyższona po Synu ponad wszystkich aniołów i ludzi, jako Najświętsza Matka Boża, która uczestniczyła w tajemnicach Chrystusa, słusznie doznaje od Kościoła szczególniejszej czci”.¹ Świadectwem tego zwyczaju jest specjalny obrzęd, jaki podany jest w Pontyfikale Rzymskim.

W sprawie koronacji obrazów, Św. Kongregacja Kultu Bożego, z upoważnienia Ojca Świętego, ustanowiła następujące przepisy, obowiązujące na przyszłość:

1. Koronować wolno tylko wizerunki Najświętszej Maryi Panny, zarówno malowane jak i rzeźbione. Wyklucza się obrazy jakiegokolwiek Świętego, lub Błogosławionego.

Jeżeli Najświętszą Maryję Pannę przedstawia się razem z Chrystusem Panem, wówczas należy koronować obie Postaci.

2. Obrazy, przeznaczone do koronacji, powinny wyróżniać się takim kultem ze strony ludu chrześcijańskiego, aby obrzęd koronacji był rzeczywiście zewnętrznym wyrazem spełnienia pragnień wiernych i ich pobożności względem Matki Bożej.

3. Obrzędu koronacji Obrazu z zasady powinien dokonać Biskup danego miejsca, zgodnie z porządkiem jaki znajduje się w Pontyfikale Rzymskim.

Korona, jakiej używa się do koronacji, powinna być pięknie wykonana i jaśnieć szlachetną prostotą i prawdziwą sztuką.

4. Koronacja jakiegob obrazu, dokonywana „w imieniu i z upoważnienia Ojca Świętego“, co czyni Papieski Delegat, domaga się, aby obraz odznaczał się prawdziwie wielkim znaczeniem i czcią w Kościele, albo w jakim narodzie, lub kraju.

Celem otrzymania zezwolenia na tego rodzaju koronację, należy w odpowiednim czasie przesłać do Św. Kongregacji Kultu Bożego następujące dokumenty:

a) prośbę Biskupa, albo Konferencji Episkopatu (jeżeli obraz cieszy się czcią w diecezji, prowincji lub kraju);

¹ Sob. Wat. II, Konst. dogm. o Kościele „Lumen gentium“, n. 66.

b) krótki opis historyczny samego obrazu oraz jego kultu ze strony wiernych;

c) inne akta, prośby, podpisy, zarówno kościelne jak i cywilne, które będą dołączone do próśb, a uwidoczniać mają życzenia i pragnienia ludu chrześcijańskiego w tej sprawie.

5. Prawa koronacji udziela się dekretem wspomnianej Kongregacji, albo Listem Apostolskim, wydanym w formie Breve.

Z siedziby Świętej Kongregacji Kultu Bożego, dnia 25 marca 1973 r., w uroczystość Zwiastowania Pańskiego.

Artur Kard. Tabera
Prefekt

† A. Bugnini, Abp tyt. Dioklecjany
Sekretarz

40

ŚWIĘTA KONGREGACJA KULTU BOŻEGO
AAS 64 (1972) str. 692—694

DEKRET WYMIENIANIA IMIENIA BISKUPA
W MODLITWIE EUCHARYSTYCZNEJ

Ponieważ Mszał Rzymski nie zawiera żadnych wskazówek do wymieniania imienia Biskupa w modlitwie eucharystycznej, wielu ordynariuszów, a także Konferencji Biskupów, pytało się Świętą Kongregację kogo należy wymieniać w modlitwie eucharystycznej.

W modlitwie eucharystycznej wymienia się imię Biskupa nie tylko i nie głównie ze względu na cześć mu należną lecz ze względu na jedność i miłość, aby okazać, że jest on szafarzem łask najwyższego kapłaństwa,¹ i aby wypraszać pomoc Bożą dla jego osoby i posługi w czasie ofiary eucharystycznej, która jest szczytem i źródłem całej działalności i mocy Kościoła.²

Jasne jest, że wiele z tych powodów odnosi się także do tych, którzy mając sakrę biskupią, albo bez niej, rządzą częścią Ludu Bożego niezorganizowanego w diecezji.

Dlatego postanawia się co następuje:

I. W modlitwie eucharystycznej należy wymieniać imię:

- a) Biskupa diecezjalnego,
- b) Biskupa, który po przeniesieniu na inną Stolicę zachowuje administrację poprzedniej,
- c) Administratora Apostolskiego, ustanowionego na stałe, lub na pewien czas, bez względu na to, czy stolica jest zajęta, czy wolna,

¹ Por. KK 26.

² Por. KL 10.

jeżeli Administrator jest biskupem i rzeczywiście spełnia urząd przede wszystkim w sprawach duchowych,

d) Wikariusza i Prefekta Apostolskiego,

e) Prałata i Opata udzielnego, który sprawuje jurysdykcję na terytorium oddzielnym od diecezji.

II. Oprócz wyżej wymienionych wolno wymieniać w modlitwie eucharystycznej Biskupów, Koadiutorów i Pomocników, którzy pomagają Biskupowi diecezjalnemu w zarządzaniu diecezją, oraz innych, byleby mieli sakrę biskupią. Jeżeli jest ich wielu po wymienieniu imienia własnego ordynariusza, zgodnie z nr I, wymienia się wszystkich razem, nie wyliczając imion.

III. W innych wyjątkowych wypadkach należy się zwrócić do Stolicy Apostolskiej.

IV. Formuły, których należy użyć:

a) gdy wspomina się Biskupa, Wikariusza i Prefekta Apostolskiego, Prałata i Opata udzielnego, zależnie od okoliczności formuła brzmi: „za Biskupa (Wikariusza, Prałata, Prefekta, Opata) naszego N.“;

b) jeżeli trzeba wymienić więcej imion, zawsze na pierwszym miejscu wymienia się imię biskupa diecezjalnego, następnie drugie imię według tej formuły: „za Biskupa naszego N. i Biskupa N., jego Pomocnika“, a gdy trzeba wymienić wielu, należy użyć formuły ogólnej: „za Biskupa naszego N. i Biskupów jego Pomocników“;

c) gdy kapłan odprawia Mszę na obcym terytorium, lecz dla grupy wiernych z własnej diecezji (wikariatu lub prefektury apostolskiej, prałatury lub opactwa udzielnego) np. z okazji pielgrzymki, formuła brzmi: „za Biskupa (Wikariusza, Prałata, Prefekta, Opata) naszego N. i Biskupa tego Kościoła N.“;

d) gdy Mszę odprawia Biskup:

— na terytorium własnej diecezji może razem ze sobą wymienić Biskupów Koadiutorów lub Pomocników używając takiej formuły: „za mnie niegodnego sługę Twego i Biskupów moich Pomocników“;

— poza granicami własnej diecezji formuła brzmi: „za brata mojego N. Biskupa (albo Prałata, Prefekta, itd.) tego Kościoła N. i za mnie niegodnego sługę Twego“;

— w wypadku koncelebry wielu Biskupów formuła brzmi: „za brata naszego N., Biskupa tego Kościoła N., i za nas niegodnych sług Twoich“.

Te postanowienia, które Święta Kongregacja Kultu Bożego powzięła, w porozumieniu z Świętą Kongregacją do spraw Biskupów i z Papieską Komisją do reformy Kodeksu Prawa Kanonicznego, Ojciec Święty Paweł VI swoją powagą zatwierdził dnia 5 września 1972 r. i polecił, aby zachowywali je wszyscy, do których się odnoszą.

Dekret obowiązuje bez względu na wszelkie przeciwne zarządzenia.
W siedzibie Świętej Kongregacji Kultu Bożego, dnia 9 października 1972.

Artur Kard. Tabera
Prefekt

† A. Bugnini, Abp tyt. Dioklecjany
Sekretarz

EPISKOPAT POLSKI

41

APEL EPISKOPATU DO MODLITWY O ODDANIE ŚWIATA MARYI MATCE KOŚCIOŁA

W uroczystość Królowej Polski, dnia 3 maja, skupimy się wszyscy wokół ołtarzy Pana i wizerunków Bogurodzicy Maryi. Z żywą i ufną wiarą przedstawiać będziemy Chrystusowi, przez potężne wstawiennictwo Jego Matki, nasze prośby i modlitwy Roku Świętego w intencji pojednania całej Rodziny ludzkiej z Bogiem.

Od wielu lat dzień 3 maja jest wypełniony modlitwą w intencji najważniejszych spraw i potrzeb Ojczyzny i Kościoła w Polsce. W Roku Jubileuszowym, dążąc do pojednania z Bogiem, nie możemy ograniczyć się tylko do nas samych i naszych najbliższych. Modlitwą i troską powinniśmy ogarnąć Kościół Powszechny i świat, zgodnie z wezwaniem Soboru Watykańskiego II, który przypomniał nam obowiązek odpowiedzialności za zbawienie naszych braci i rozwój Królestwa Bożego na ziemi.

My, Polacy, jesteśmy do tego zobowiązani w szczególny sposób z tytułu Milenijnego Aktu Oddania w macierzyńską niewolę Maryi za wolność Kościoła na całym świecie. Obejmujemy więc troską i modlitwą sprawy Rodziny ludzkiej, dając świadectwo, że prawdziwie jesteśmy dziećmi Kościoła Powszechnego, braćmi i siostrami ludzi wszystkich ras i języków, żyjących na każdej szerokości geograficznej.

W trosce o losy Rodziny ludzkiej

Umiłowane Dzieci Boże! Jak wiecie, Ojciec Święty Paweł VI ogłaszając Rok Jubileuszowy, uczynił to z niezachwianą wiarą, iż okaże się on czasem łaski i pojednania ludzkości z Bogiem oraz przywrócenia Bożego ładu i pokoju w stosunkach między narodami.

Rozumiemy wszyscy potrzebę wewnętrznej przemiany świata. Gdy w serca ludzkie wdziera się obojętność wobec Boga i braci, gdy sze-

rzy się laicyzm i zmaterializowanie — światu potrzeba pojednania z Bogiem i powrotu do żywej, głębokiej wiary. Gdy zagrożone są podstawowe wartości moralne, a nieujarzmione siły natury i schlebianie namiętnościom zaciera w ludziach poczucie godności dzieci Bożych — światu potrzeba odrodzenia moralnego, aby Boży ład na nowo zapanaował w naszym życiu. Gdy Rodzina ludzka nękana jest niepokojem i ciągłymi wojnami, gdy miliony ludzi cierpi głód i niesprawiedliwość — potrzebne jest światu zjednoczenie z Bogiem sprawiedliwym, Ojcem wszystkich ludów i narodów.

Trudno wymienić wszystkie udręki świata. Sami w jakimś stopniu w nich uczestniczymy, wyczuwamy je więc i rozumiemy. Mając tę świadomość nie możemy zamknąć się jedynie w kręgu osobistych spraw, nie możemy ograniczyć się do zachowania wiary w swoim sercu, czy we własnej Ojczyźnie. Dlatego w dniu Królowej Polski zanosić będziemy modlitwy, przez przyczynę Matki Kościoła, w intencji całej Rodziny ludzkiej, z wielkim pragnieniem, aby w Roku Jubileuszowym świat głodny Boga, odnalazł Go na nowo, poznając w Nim swego miłującego Ojca, Dawcę życia, łaski i pokoju.

Jest to zamierzenie odważne i śmiałe — jak powiedział Papież Paweł VI. Bez potężnej pomocy z wysoka nie zdołamy go osiągnąć. Oglądamy się więc, kto nam pomoże, kto skieruje drogi świata ku Bogu.

Maryja ratunkiem świata

Wiekowe doświadczenie Kościoła, oraz nasze wewnętrzne głębokie przekonanie mówią nam, iż upragnioną rzeczywistość pojednania z Bogiem skutecznie możemy osiągnąć dzięki pomocy Maryi, Matki Kościoła. Ona jest początkiem lepszego świata, Matką naszą w porządku łaski; do Niej od wieków wołamy: „Oređowniczko nasza, Posredniczko nasza, Poczieszycielko — z Synem Twoim nas pojednaj!“

Z woli Ojca, przez Maryję przyszedł na ziemię Syn Boży, aby nas zbawić i przywrócić utraconą więź z Ojcem. Przez Nią też prowadzi nasza droga do Chrystusa. Taki jest odwieczny plan Boży. Wszystko co o zbawczym posłannictwie Maryi mówi nam wiara, nauka Kościoła i nasze narodowe doświadczenie — przynagla nas, by zwrócić się do Matki Najświętszej i światu przywołać na pomoc Matkę.

Polska glosicielem sprawy oddania świata

Zawsze w trudnych chwilach, wobec zagrażających niebezpieczeństw, ludzkość ucieka się do Maryi. Już podczas ostatniej straszliwej zawieruchy wojennej Ojciec Św. Pius XII w roku 1942, przejęty Fatimskim Oređziem Matki Najsw., oddał świat Jej Niepokalanemu Sercu.

Od lat sprawa oddania świata jest nam droga. Wiemy, jak wiele otrzymaliśmy przez Maryję. Jej zawdzięczamy obronę naszego bytu i wolności, zwycięstwo wiary, mimo tylu trudności i przeszkód. Doznawszy potęgi Jej wstawiennictwa i opieki, pragniemy podzielić się naszym doświadczeniem dziejowym z całym światem. Widząc mękę Rodziny ludzkiej, pragniemy przyjść jej z pomocą, wskazując na macierzyńskie działanie Bogurodzicy Dziewicy — Matki Kościoła.

W roku 1964, podczas trwania Soboru Watykańskiego II — Episkopat Polski skierował Memoriał do Ojca Św. z prośbą, aby Maryja została ogłoszona Matką Kościoła i aby ponownie Jej macierzyńskiemu Sercu został oddany Kościół Powszechny i cały świat. Pragnienia nasze zostały spełnione. Na zakończenie III Sesji Soboru Ojciec Św. uroczyście ogłosił Maryję Matką Kościoła i powierzył Jej całą Rodzinę ludzką. W tym roku mija właśnie dziesięć lat od tej doniosłej chwili.

Pragniemy, by dzieło to zostało dokonane przez wszystkich biskupów świata. Dlatego w roku 1969 zwróciliśmy się do Ojca Św. z prośbą, aby ustanowił święto Matki Kościoła i razem ze wszystkimi biskupami oddał Jej całą ludzkość. Papież z wielką życzliwością przyjął nasze prośby, zachęcając nas do jak najgorliwszej czci Matki Kościoła i zapewniając, że sprawa oddania świata jest bliska i droga Jego sercu. Czeką jedynie na sposobną chwilę, aby móc tego aktu dokonać.

Mając oparcie w autorytecie Piotra, w poczuciu braterskiej jedności i odpowiedzialności za wszystkich braci naszych żyjących na ziemi, dokonaliśmy w Polsce Aktu oddania Rodziny ludzkiej Matce Kościoła. Jak pamiętacie, Dzieci Najmilsze, złożyliśmy go w roku 1971 — dnia 5 września na Jasnej Górze i 12 września we wszystkich parafiach. Zanim świat zostanie oddany Matce Kościoła przez Ojca Św. i wszystkich biskupów, uczyniliśmy to w naszej Ojczyźnie. Akt ten był przejawem solidarności ze wszystkimi ludami i narodami, z całym Kościołem Powszechnym. Zobowiązuje nas do jeszcze większej odpowiedzialności za losy Rodziny ludzkiej. Ugruntowani w tej postawie przez Akt Milenijny, podjęliśmy teraz z większą jeszcze gorliwością obowiązek wspierania Kościoła Powszechnego i świata.

Zwróciliśmy się w specjalnym Memoriale do Episkopatów wszystkich krajów, ze słowami: „Jesteśmy przekonani, że w obecnym położeniu Kościoła i świata, Maryja jest dla nas po Chrystusie nadzieją jedyłą (...). W planach Boga zbawiającego świat, jest Ona niezawodną Wspomożycielką zagrożonych jednostek i społeczeństw, jest jakby ustawiczną gotowością niesienia pomocy Kościołowi i narodom ziemi, jest Matką Miłosierdzia. Takiej Matki potrzebuje Kościół Powszechny, udręczony przez zewnętrzne prześladowanie i wewnętrzne rozdarcie

jedności. Takiej Matki, Jej miłosiernych oczu i pomocnych rąk — potrzebuje nieszczęśliwa ludzkość (...).

Czcigodni Bracia w Episkopacie! (...) Zwracamy się do Was z braterskim wezwaniem i serdeczną prośbą, abyście zechcieli z nami złożyć w dłonie Maryi Matki Kościoła siebie samych, swoje umiłowane owczarnie, swoje własne narody i kraje oraz cały Powszechny Kościół Chrystusowy i całą Rodzinę ludzką (...)"

Najmilsze Dzieci Boże! Z radością możemy Wam donieść, że znaczna część Episkopatów w listach do nas przesłanych, wyraziła swą solidarność z nami w tej wielkiej inicjatywie. Ufamy przeto, że Akt kolegialnego oddania Kościoła i Rodziny ludzkiej macierzyńskiemu Sercu Matki Kościoła, zostanie wkrótce dokonany.

Musimy więc teraz w Roku Jubileuszowym, który wydaje się doskonałym czasem dla dokonania tego Aktu, gorącą modlitwą wesprzeć Ojca Świętego w Jego wielkim zamiarze!

Wezwanie do modlitwy w intencji oddania świata

Najmilsi! Z głębokim zaufaniem przedstawiliśmy Wam nasze starania, które podejmujemy z żywą wiarą, że jedynym ratunkiem dla Rodziny ludzkiej, odwracającej się od Chrystusa, jest Maryja, Matka Łaski Bożej, Matka Kościoła. Dlatego wzywamy Was, abyście razem z nami, z żywą wiarą prosili Boga o przyspieszenie godziny Jego zmiłowania nad światem, o łaskę oddania Rodziny ludzkiej Matce Kościoła. Ludzkość złożona w dłonie Maryi będzie ocalona, wyrwana spod wpływu księcia ciemności i stanie się prawdziwym Królestwem Chrystusowym, Królestwem miłości, sprawiedliwości i pokoju. W tej intencji modlić się będziemy w Roku Świętym w dniu 3 maja — na Jasnej Górze i w parafiach.

Ponawiając Milenijny Akt Oddania zwrócimy szczególną uwagę na słowa, które wyrażają naszą odpowiedzialność za Kościół Powszechny. Gdy w jesieni ubiegłego roku wszystkie świątynie w Polsce otrzymywały Akt Milenijny, przeżywaliśmy go jako „Tarczę wiary“, jako ubezpieczenie w dłoniach Maryi wiary naszej. Teraz zaś, zanosząc modły w intencji całej Rodziny ludzkiej, w intencji oddania świata Matce Kościoła, pragniemy podkreślić drugi obowiązek — niesienia pomocy Kościołowi Powszechnemu wyrażony w słowach: „Czyn z nami co chcesz (...) bylebyśmy z Tobą i przez Ciebie, Matko Kościoła i Dziewico Wspomożycielko, stawali się prawdziwą pomocą Kościoła Powszechnego, ku budowaniu Ciała Chrystusowego na ziemi“. W tym roku w tej właśnie intencji ponawiamy nasze Milenijne przymierze z Matką Najświętszą.

Na rozpoczęcie Roku Jubileuszowego, w święto Bogurodzicy dnia 1 stycznia 1974 roku oddaliśmy się Maryi osobiście, aby uzyskać łaskę

pojednania z Bogiem i wewnętrznej odnowy dla nas samych i dla naszych najbliższych. Teraz, w dniu 3 maja, pragniemy ponowić oddanie naszej Ojczyzny Matce Bożej — w intencji Kościoła Powszechnego i świata, o pojednanie wszystkich narodów z Bogiem, o oddanie Matce Kościoła całej Rodziny ludzkiej. Przybądźcie więc, Umiłowani, do świątyni w dniu 3 maja, zwłaszcza na wieczorne nabożeństwo.

Na Jasnej Górze, jak co roku, zbierze się w tym dniu Episkopat Polski. I Was, Umiłowane Dzieci Boże, zapraszamy na tę modlitwę. Ktokolwiek chciałby przyjechać na Jasną Górę, niech przybędzie w pielgrzymce za oddanie świata; prosimy o to zwłaszcza delegacje z miast biskupich. U stóp Królowej Polski modlić się będziemy do Dziewicy Wspomożycielki i Matki Kościoła w intencji Ojca Świętego, Kościoła Powszechnego i całej Rodziny ludzkiej.

Wzywamy Was, Najmilsi, do modlitwy przez cały miesiąc maj. Apel ten kierujemy szczególnie do Was pomocnicy Matki Kościoła. Przychodźcie na nabożeństwa majowe odmawiajcie różaniec, podejmujcie dobrowolne umartwienia i ofiary, ponawiajcie wasze osobiste oddanie się w niewolę miłości Maryi. Niech przez miesiąc maj wznosi się z polskiej ziemi wołanie do Boga przez przyczynę Niepokalanej Matki Kościoła, która z woli Chrystusa jest Matką, nadzieją i ratunkiem świata.

Na radosny trud modlitwy i pomocy Kościołowi świętemu, wszczenionemu w życie Rodziny ludzkiej, z serca Wam błogosławimy.

Podpisali: Kardynałowie, Arcybiskup Metropolita
i Biskupi obecni na Konferencji
† *Stefan Kard. Wyszyński*

Warszawa, dnia 28. III. 1974.

141 Konferencja Plenarna Episkopatu.

Zarządzenie: List ten należy odczytać na wszystkich Mszach świętych, w niedzielę dnia 28 kwietnia br.

Ks. Stanisław Olechowski
Wikariusz Generalny

42

N. 541/74/P.

Warszawa, dnia 24 stycznia 1974 r.

140 Konferencja Episkopatu Polski.

WYTYCZNE KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI W SPRAWIE WYJAZDÓW KSIĘŻY ZA GRANICĘ

Ruch turystyczny poza granicami Kraju coraz bardziej się rozszerza we współczesnym świecie. Podobne zjawisko zachodzi i w Polsce znajdując wielu zwolenników również wśród duchownych.

W celu ujednoczenia zasad postępowania wyjazdu za granicę duchownych, Konferencja Episkopatu Polski ustala następujące wytyczne:

1. Każdy wyjazd Kapłana za granicę wymaga zawsze pozwolenia kompetentnej Władzy Kościelnej. Wyjazd do USA wymaga zezwolenia specjalnego Sekretariatu Prymasa Polski.

2. Księża mogą wyjeżdżać za granicę w ramach swego urlopu w czasie wakacyjnym. W innym czasie zasadniczo pozwoleń się nie udziela.

3. Wyjeżdżający duszpasterze muszą zapewnić w swych parafiach należyłą obsługę w pracy duszpasterskiej, po uzgodnieniu z Kurią Diecezjalną.

4. Poza czasem urlopu, możliwy jest wyjazd za granicę tylko na okres kilku dni, z zapewnieniem przez duszpasterzy należytej obsługi duszpasterskiej w parafii, uzgodnionej z Kurią Diecezjalną.

5. Wyjeżdżający za granicę musi mieć zapewnione pokrycie kosztów podróży i utrzymania.

6. W razie dłuższego wyjazdu za granicę Władza Duchowna bierze pod uwagę osobowość wyjeżdżającego, cel podróży i wystarczające środki utrzymania.

7. Kapłan udający się za granicę jest odpowiedzialny w sumieniu i wobec kościoła diecezjalnego za właściwe godności postępowanie.

† *Stefan Kardynał Wyszyński*
Prymas Polski

Przewodniczący Konferencji Episkopatu

† *Biskup Jerzy Modzelewski*
Przewodniczący Komisji
d/s Duchowieństwa

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Z ŻYCIA DIECEZJI

43

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI SĄDU BISKUPIEGO
W SIEDLCACH ZA 1973 R. DO DNIA 15. II. BR.

A. Z *Diecezji Siedleckiej*:

1. Wyroków wydano 23, w tym: z tytułu vis et metus 14 (8 constare de nullitate matrimonii, a 6 non constare), z tytułu symulacji 5 (3 non constare, a 2 constare), z tytułu amencji 1 (non constare), z tytułu braku konsensu z racji pijaństwa 1 (non constare).

2. Dyspens super rato otrzymano 5, w oczekiwaniu (po przesłaniu akt do Ks. Prymasa Polski) 4
3. Procesów o nieważność małżeństwa w toku 25, procesów super rato 4
4. Spraw prowadzonych w Sądzie jako Delegowanym Trybunale wyższych instancji 2
5. Dekretów oddalających podanie o orzeczenie nieważności małżeństwa wydano 18, w tym oddalających podanie złożone w bieżącym roku 11
6. Podań odesłanych do innych Sądów wg kompetencji 3
7. Spraw w toku procesu informacyjnego 20
8. Spraw zaniechanych przez strony 4
9. Spraw zaległych 5
10. Rekwizycji innych Sądów: załatwionych 56 (w tym przesłuchań świadków 19), w toku 8.

B. Z Diecezji w Drohiczynie n. B.:

1. Wyroków wydano 3, w tym z tytułu vis et metus 2 (1 constare), z tytułu symulacji 1 (non constare)
 2. Spraw w toku procesu informacyjnego 2
 3. 1 dyspensa super rato w oczekiwaniu (po przesłaniu akt do Ks. Prymasa Polski)
 4. 1 proces super rato w toku.
- Ilość spraw (podań) z terenu obu w/w Diecezji wykazuje stałe crescendo.

Wiceoficjał
Ks. E. Kodym